*Hitit Üniversitesi* ***Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi***
*Yıl 3, Sayı 1-2, Haziran-Aralık 2010 (45-56)*

# YABANCI DİL DERS KİTAPLARINDA HEDEF KÜLTÜR BİLGİSİNİ İNCELEMEDE KULLANILABİLECEK KONTROL LİSTESİ UYGULAMASI⋆

*H. Sezgi SARAÇ**
*Arda ARIKANÇ***

## *Öz*

*Hedef kültürün öğrenimi ve öğretimi yabancı dil öğretimi çalışmalarında gittikçe daha çok önem kazanmaktadır. Bu çalışmada da ders kitaplarında olması gereken nitelikler ve bu bilgilerin aktarılma yöntemleri çerçeve bir kontrol listesi oluşturulmasında kullanılmıştır. 2 basamak ve 31 alt basamaktan oluşan bu çerçeve İngilizce ders kitaplarında yer alan kültür ögelerini incelemede kullanılabilecek bir kontrol listesine dönüştürülmüştür. Bu çalışmada bu kontrol listesinin olabilirliği nedir, ilköğretim İngilizce ders kitaplarında hedef kültür nasıl tanımlanmıştır ve bu kitaplarda hedef kültür bilgisi içerik açısından nasıldır gibi üç temel soruya yanıt aranmıştır. Çalışmanın öncelikli verisi Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında kullanılan iki İngiliz dili öğretimi kitabının analizinde kullanılan, yapılandırılmış kontrol listesi aracılığıyla sağlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarında İngilizce derslerinde kullanılmakta olan iki (2) ders kitabı alınmıştır. Sonuçlar alanyazın taramasından elde edilen düşünce ve öneriler doğrultusunda hazırlamış olan bu kılavuzun yabancı dil ders kitaplarında hedef kültürün nasıl yer aldığını incelemede verimli bir şekilde kullanılabileceğini göstermektedir. Buna ek olarak, incelenen ders kitaplarında kültürel bağlamda sunulan içeriğin daha çok Türk kültürünü kapsadığı ve hedef dilin kültürüneyse yeterince yer verilmediği görülmüştür.*

***Anahtar Kelimeler:*** *Ders Kitabı, Hedef Kültür, Bilgi, Kontrol Listesi*

---

⋆ Bu çalışmanın bir kısmı 29 Nisan - 2 Mayıs 2010 tarihleri arasında düzenlenen, II. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresinde sunulmuştur.

* Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İngiliz Dili Eğitimi ABD (hsarac@baskent.edu.tr)
** Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü (ardaari@gmail.com)

# Application of a Checklist to Assess the Place of Target Culture in Foreign Language Coursebooks


## *Abstract*

*The place and importance of target culture have become an important issue in foreign language teaching. In this study, specific characteristics of culture that coursebooks are expected to include and the methods to transfer cultural knowledge throghout the learning process were singled out and a control list has been prepared within the scope of insight gained through literature review,. This control list comprises 2 steps and 31 sub-groups. The three fundamental cases sought within the scope of the present study are: what the viability of using a control list in investigating cultural elements in coursebook is, how the target culture is defined in primarly school coursebooks, and how powerful these books are in terms of presentation of the target culture elements. The primary data of study were collected through a constructed control list to analyze two English language teaching coursebooks used in elementary schools under the auspices of Ministry of National Education. The results indicate that the checklist, designed in the light of notions and suggestions gathered from literature review, can be used effectively in analyzing how cultural elements are handled in coursebooks. Besides, the content that is presented in the name of culture mostly covers Turkish culture, sparing little space for the target culture.*


***Keywords:*** *Coursebook, Targetculture, Knowledge, Checklist*

## I. GİRİŞ

Tomlinson ve Masuhara (2004) kültürü belirli özellikleri, inançları ve şartları paylaşan belli bir topluluğun yaşam biçiminin tümü olarak tanımlar ve kültürün tüm ortak ve farklılaştırıcı unsurları içinde barındırdığını belirtir. Bu tanıma ek olarak kültürün; amaçları, ilgileri ve yaklaşımları ortak olan bir grup insanın tutum ve davranışları olduğunu belirtmektedirler. Hofstede (2001), kültürün zihni topluca programlama biçimi olduğunu ve böylece kültürün, bir topluluğa ait bireyleri diğerlerinden farklı kıldığı fikrini savunmaktadır. Kültürle ilgili alanyazında, tanımlamada derine inildikçe büyük 'K' ve küçük 'k' alt başlıklarının irdelendiği ortaya çıkmaktadır. Bir toplumun üretimi, dünya ve diğer kültürlere katkısı ve önder bireylerini içeren kapsam, büyük 'K' kültür olarak belirtilmektedir (Chastain, 1988; Tomalin ve Stempleski, 1993, Pulverness, 1995). 'K' kültür, toplumun bireyleri tarafından değer verilen ve gurur kaynağı olan; edebiyatı, sanatı, sporu, coğrafyayı, bilimsel, ekonomik ve tarihi başarıları içermektedir. Ancak, bu genel bakış açısına karşın, 'yaşama biçimi olarak kültür' de küçük 'k' kültür olarak tanımlanmaktadır. Küçük 'k' kültür, daha çok davranış kültürünü tarif eder (Tomalin ve Stempleski, 1993; Pulverness, 1995).